

Štrikova
edicija

**TVOJA
PRIČA**

Odisejina
edicija

**PROZNA
PUTOVANJA**

www.strik.rs

www.strik.rs

ODISEJA
www.odiseja.co.rs

www.odiseja.co.rs

NASLOV ORIGINALA

Nancy Springer

Enola Holmes: The Case Of The Missing Marquess

UREDNIKA

Ljubica Pupezin

Copyright © 2006 by Nancy Springer

Translation rights arranged by the
Jean V. Naggar Literary Agency Inc., and Plima d.o.o.

Copyright © 2023, Štrik, za srpski jezik
Copyright © 2023, Odiseja, za srpski jezik

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se
umnožavati ni u kom obliku bez prethodne dozvole izdavača
ili vlasnika izdavačkih prava.

NENSI SPRINGER

ENOLA HOLMS

SLUČAJ NESTALOG MARKIZA

PREVELA S ENGLESKOG
Sandra Bakić Topalović

Beograd, 2023

Mojoj majci.
N. S.

VEČE U ISTOČNOM LONDONU, AVGUST 1888

SVETLOST SE PROBIJA s tek nekoliko čitavih gasnih uličnih svetiljki, i sa žeravnika zakačenih iznad kaldrme koje održava ostareli prodavac kuvanih morskih puževa ispred krčmi. Prilika obučena u crno od glave do pete klizi iz senke u senku, neprimetno kao da je i sama senka. Tamo odakle dolazi nezamislivo je da žena noću izlazi bez pratnje supruga, oca ili brata. Ali ona će učiniti sve kako bi pronašla nestalu osobu.

Širom otvorenih očiju ispod crnog vela preleće pogledom, traži, posmatra dok hoda. Vidi slomljeno staklo na ispucalim pločnicima. Vidi pacove kako se smelo kreću, praćeni svojim odvratnim golim repovima. Vidi decu u ritama kako trče bosa među pacovima i slomljenim staklom. Vidi parove, muškarce u crvenim flannelskim prslucima i žene s jeftinim slamnatim šeširićima, kako teturaju ruku podruku. Vidi

kako neko leži pored zida, pijan ili usnuo među pacovima, možda čak i mrtav.

Dok gleda, ona i osluškuje. Zveket vergla zapara čađavi vazduh. Tragačica pod crnim velom čuje tu pripitu muziku. Čuje devojčicu kako doziva pred vratima kafane: „Tatice? Tata?” Čuje vrisku, smeh, pijane povike, ulične prodavce koji uzvikuju: „Ostrige! Preliješ ih sirćetom i progutaš u cugu, četir’ debele za peni!”

Oseća sirće. Oseća miris džina, kuvanog kupusa i vruće kobasice, slani vazduh obližnje luke i vonj Temze. Oseća miris trule ribe. Smrad kanalizacije.

Ubrza korak. Ne sme da se zaustavi, jer ne samo što ona traži, traže i nju. Lovkinja pod crnim velom ujedno je i lovina. Mora da ode daleko kako je muškarci koji je prate ne bi pronašli.

Kod sledeće ulične svetiljke vidi ženu nakarminisanih usana i umrljanih očiju kako čeka kod vrata. Kočija pristiže i zaustavlja se, a iz nje izlazi muškarac u fraku sa sjajnim svilenim cilindrom. Iako žena na vratima nosi večernju haljinu bez rukava koja je nekad možda pripadala dami višeg staleža, posmatračica u crnom ne misli da je gospodin ovde zbog plesa. Vidi prostitutkine ispijene oči iz kojih izbija strah, ma koliko se njene crvene usne smešile. Jedna

slična njoj je nedavno pronađena mrtva samo nekoliko ulica odatle, potpuno rasporena. Izbegavajući njen pogled, tragačica u crnom nastavlja dalje.

Neobrijani muškarac naslonjen na zid joj namigne. „Gospo‘ice, šta ćeš ovde sama? ‘Oćeš društvo?” Da je gospodin, ne bi joj se obratio ako se ne poznaju. Pravi se da ga nije videla i brzo prođe. Ni sa kim ne sme da razgovara. Ne pripada ovde. To saznanje joj ne smeta, nikada nigde nije pripadala. U izvesnom smislu uvek je bila sama. Ali njeno srce nije neosetljivo na bol dok posmatra senke, jer sada nema dom, tuđinka je u najvećem gradu sveta i ne zna gde će noćas prespavati.

A ako nekim čudom preživi do jutra, može samo da se nada da će pronaći voljenu osobu za kojom traga.

Nastavlja da zalazi sve dublje i dublje u senke i sirotinjska naselja kraj pristaništa istočnog Londona. Sama.

PRVO POGLAVLJE

ZAISTA BIH VOLELA DA ZNAM zašto me je majka nazvala Enola, što, kada se čita otpozadi, znači *sama*¹. Mama je volela šifre, a možda ih i dalje voli, i sigurno joj je nešto bilo na umu, neka zla slutnja ili omanji blagoslov ili već tada, plan, iako je moj otac još bio živ.

U svakom slučaju, „Dobro ćeš se snaći i sama, Enola”, govorila mi je skoro svakog dana dok sam odrastala. Istina, to je bio njen uobičajeni rasejani pozdrav kad bi odlazila da luta selom sa svojim blokom za skiciranje, četkicama i vodenim bojama. I zaista, bila sam prilično sama kad je, te julske večeri mog četrnaestog rođendana, odlučila da se ne vrati u Ferndel hol, naš dom.

Budući da sam svakako imala proslavu, s batlerom Lejnom i njegovom suprugom kuvaricom, to što

¹ Engl.: *alone*. *Prim. prev.*

majke nema isprva me nije brinulo. Iako smo bile ljubazne jedna prema drugoj, mama i ja smo se jedna drugoj retko mešale u posla. Pretpostavila sam da joj je iskršlo nešto neodložno, posebno jer je naložila gospođi Lejn da mi uz čaj preda i određene pakete.

Mamini pokloni za mene uključivali su:

Pribor za crtanje: papir, grafitne olovke, nož za oštrenje olovaka i indijske gumice za brisanje, sve to vešto poredano u drvenoj kutiji koja se rasklapala u štafelaj.

Obimnu knjigu *Značenje cveća: s beleškama o porukama sadržanim u lepezama, maramicama, pečatnom vosku i poštanskim markicama*.

Mnogo manju, brošuru sa šiframa.

Iako je moje crtačko umeće bilo vrlo ograničeno, majka je ohrabrivala moj skromni talenat. Znala je da uživam u skiciranju, kao što sam uživala u čitanju gotovo svake knjige o bilo kojoj temi – ali kad je reč o šiframa, znala je da me *nisu* preterano zanimale. Uprkos tome, napravila je ovu knjižicu za mene sopstvenim rukama, što je bilo očigledno, savijala je i ušivala stranice koje je ukasila ljupkim cvećem u akvarelu.

Očigledno je neko vreme radila na ovom poklonu. Nije da nije mislila na mene, rekla sam sebi. Odlučno. Nekoliko puta te večeri.

Nisam imala predstavu gde bi majka mogla biti, ali očekivala sam da će se ili vratiti ili poslati poruku tokom noći. Spavala sam prilično mirno.

No sledećeg jutra Lejn je odmahnuo glavom. Ne, gospodarica kuće se nije vratila. Ne, nije se javila.

Napolju je padala siva kiša, u skladu s mojim raspoloženjem koje je postajalo sve sumornije.

Posle doručka sam otrčala gore u svoju sobu, prijatno utočište s garderoberom, umivaonikom, kredencem i ostalim nameštajem obojenim u belo s ružičastim i plavim cvećem nacrtanim po obodima. Ljudi su takav nameštaj nazivali seoskim, jeftinim komadima prikladnim samo za dete, ali meni su se dopadali. Uglavnom.

Danas, ne.

Nisam mogla da ostanem u kući; zaista, nisam mogla ni da sednem, osim nakratko, samo da navučem kaljače preko čizama. Nosila sam košulju i kratke pantalone, udobnu odeću koja je nekad pripadala mojoj starijoj braći, a preko njih sam prebacila kabanicu. Sva gumena, otrupkala sam niz stepenice i uzela kišobran sa stalka u hodniku. Zatim sam

izašla kroz kuhinju rekavši gospođi Lejn: „Idem da razgledam”.

Čudno, te iste reči izgovarala sam skoro svakog dana kad sam izlazila da tražim nešto, iako uglavnom nisam znala šta. Bilo šta. Penjala bih se na drveće samo da bih videla šta bi moglo biti gore: puževе kućice sa smeđim i žutim linijama, gomila oraha, ptičja gnezda. A ako bih pronašla gnezdo svrake, gledala sam šta je unutra: dugmad s cipela, delići sjajne trake, nečija izgubljena naušnica. Pretvarala bih se da je izgubljeno nešto veoma vredno, a ja ga tražim...

Samo što se sada nisam pretvarala.

I gospođa Lejn je znala da je ovog puta drugačije. Trebalo je da kaže: „Gde vam je šešir, gospođice Enola?”, jer ga nikad nisam nosila. Ali nije progovorila dok me je ispraćala pogledom.

Odlazim da potražim majku.

Stvarno sam mislila da mogu sama da je nađem.

Čim sam se udaljila od kuhinje, počela sam da trčim tamo-vamo kao bigl, tražeći bilo kakav mamin trag. Juče ujutru mi je, zbog rođendana, bilo dozvoljeno da se izležavam u krevetu, pa nisam videla mamu kad je izašla. Ali pretpostavila sam da je, kao i obično, provela nekoliko sati crtajući cveće i biljke, prvo sam je potražila na imanju Ferndel.

Dok je upravljala imanjem, mama je volela da pušta biljke da slobodno rastu. Tumarala sam kroz divlje bašte pune cveća, travnjake koje su okupirale žutilovka i divlja kupina, šumu obavijenu lozom i bršljanom. Za sve to vreme sivo nebo je ronilo kišne suze po meni.

Stari koli Redžinald trupkao je za mnom dok mu nije dojadilo da kisne, pa je potražio sklonište. Razumno biće. Budući da sam bila mokra do kolena, znala sam da bi trebalo da učinim isto, ali nisam mogla. Moja strepnja je rasla, koraci se ubrzavali, sve dok me užas nije gonio poput biča. Užas da moja majka leži negde ovde, povređena ili bolesna ili – bojazan koju nisam mogla da opovrgnem budući da mama odavno nije mlada – da joj je možda otkazalo srce. Možda je bila – nezamislivo je to izgovoriti tako otvoreno; postoje i druge reči. Izdahnula. Prešla na onaj svet. Preminula. Pridružila se ocu.

Ne. Molim te.

Neko bi pomislio da me, budući da majka i ja nismo bile „bliske”, njen nestanak neće mnogo pogoditi. Ali baš suprotno; osetila sam se užasno jer se činilo da sam samo ja kriva ako joj se nešto loše desi. Uvek sam se osećala krivom za – sve, jer dišem, jer me je majka rodila neprimereno kasno, bila sam

skandal, teret, shvatate. I uvek sam računala da ću to ispraviti kad odrastem. Jednog dana, nadala sam se, nekako ću napraviti od života blistavu svetlost koja će ukloniti senku sramote.

I onda će me moja majka voleti, razumete.

Zato mora da bude živa.

I *moram* da je pronađem.

U potrazi sam vijugala šumom u kojoj su generacije vlastelina lovile zečeve i tetrebe; penjala sam se i spuštala niz kose, papratima prekrivene stene male pećine po kojoj je imanje dobilo ime – mesto koje sam volela, ali se danas nisam zadržavala. Nastavila sam do kraja parka gde se završavala šuma i počinjalo polje.

Nastavila sam da tražim po poljima jer je bilo vrlo moguće da je mama otišla tamo zbog cveća. Kako su se nalazili u blizini grada, stanari Ferndela su uzgajali divlje zumbule, dan i noć i ljiljane umesto povrća, jer su mogli više da zarade svakodnevnim isporučivanjem svežeg cveća u Kovent Garden. Ovde su se uzgajali redovi ruža, rodovi devojčakog oka, jarki zasadi cinija i maka, sve za London. Dok sam gledala polja cveća, sanjala sam o svetlom gradu gde su svakog dana nasmejane spremačice unosile sveže cveće u sve prostorije palata, u kojima su se aristokratkinje i

dvorske dame ukrašavale i parfimisale sebe, svoju kosu i haljine, mirisima sasa i ljubičica. London, gde...

Ali danas su hektari cveća bili oklembešeni od kiše, a moji snovi o Londonu trajali su tek dah ili dva pre nego što su isparili poput magle koja se uzdiže s polja. Ogromnih polja. Polja koja se prostiru miljama.

Gde je moja majka?

U mojim snovima, razumete – snovima o mojoj mami, ne o Londonu – pronašla bih je sama, bila bih heroína, uputila bi mi pogled pun zahvalnosti i obožavanja kad bih je spasla.

Ali to su bili snovi, a ja budala.

Dosad sam pretražila samo četvrt imanja, i još manje polja. Ako je mama povređena, ispustiće dušu dok je pronađem.

Okrenula sam se i požurila ka kući.

Tamo su se Lejnovi obrušili na mene poput grlica na gnezdo, on mi je uzeo natopljeni kaput, kišobran i čizme, a ona me je požurivala ka kuhinji da se zgrijem. Iako nije smela da me grdi, jasno je iskazala svoj stav. „Treba biti mnogo glup da satima ostaneš na kiši”, rekla je velikoj peći na ugalj dok je skidala poklopac. „Nije važno da li je neko visokog ili niskog roda, svako može da umre od prehlade.” To je bilo upućeno čajniku koji je stavljala na ringlu. „Sušica ne pita

ko si i odakle si.” Posudi za čaj. Nije bilo potrebe da odgovaram jer se nije obraćala meni. Nije joj bilo dozvoljeno da *meni* kaže takvo nešto. „Osoba može biti slobodoumna iako ne ide naokolo tražeći zapaljewe krajnika, plućne maramice, pluća ili nešto još gore.” Šoljicama. A onda se okrenula ka meni i ton joj se takođe preokrenuo. „Oprostite mi, gospođice Enola, hoćete li da rućate? Zašto ne privućete stolicu bliže peći?”

„Pregoreću kao tost ako se približim. Ne, ne želim da rućam. Da li se majka javila?” Premda sam već znala odgovor – Lejnovi bi mi istog trenutka rekli da su nešto ćuli – ipak, morala sam da pitam.

„Ne, gospođice.” Umotala je ruke u kećelju kao da povija bebu.

Ustala sam. „U tom slućaju moram da napišem pisma.”

„Gospođice Enola, u biblioteci nije upaljena vatra. Dozvolite mi da vam donesem sve ovde za sto, gospođice.”

Bilo mi je drago što neću morati da sedim u velikoj koćnoj naslonjaći u onoj mraćnoj prostoriji. Gospođa Lejn je donela u toplu kuhinju papir s našim poroćićnim grbom, mastionicu i pero sa stola u biblioteci, kao i malo upijajućeg papira.

Umočila sam pero u mastilo i na žućkastom papiru napisala nekoliko reči lokalnoj policiji, obavještenje da je moja majka zalutala i molbu da budu ljubazni i organizuju potragu.

A onda sam zastala i razmislila: da li je to zaista bilo neophodno?

Nažalost, da. Više nisam mogla da odlažem.

Mnogo sporije sam napisala drugo pismo, telegram koji će putovati miljama da bi ga konačno ištao teleprinter:

**LEDI JUDORIJA VERNET HOLMS NESTALA JE JUČE STOP
MOLIM ZA SAVET STOP ENOLA HOLMS**

Telegram sam poslala Majkroftu Holmsu, u Ulicu Pal Mal u Londonu.

Istu poruku poslala sam i Šerloku Holmsu, u Ulicu Bejker, takođe u Londonu.

Svojoj braći.